

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 19.9.2007
COM(2007) 531 final

2007/0198 (COD)

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

**de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 privind condițiile de acces la rețea
pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică**

(prezentată de Comisie)

{SEC(2007) 1179}

{SEC(2007) 1180}

EXPUNERE DE MOTIVE

Energia electrică și gazele sunt în centrul bunăstării Europei. Fără o piață europeană de energie electrică și de gaze competitivă și eficientă, cetățenii Europei vor plăti prețuri excesive pentru una dintre necesitățile lor zilnice de bază. De asemenea, piața de energie electrică și de gaze este esențială pentru competitivitatea Europei, deoarece energia este un element major pentru industria europeană.

În plus, o piață de energie electrică și de gaze competitivă și eficientă este o condiție prealabilă pentru abordarea problemei schimbărilor climatice. Numai o bună funcționare a pieței permite dezvoltarea unui mecanism eficient de comercializare a emisiilor și a unei industrii bazate pe energie regenerabilă care să poată îndeplini obiectivul ambițios convenit de Consiliul European de a asigura 20% din mixul energetic din surse de energie regenerabilă până în anul 2020.

În cele din urmă, o piață de energie electrică și de gaze competitivă la nivel european este esențială pentru a garanta siguranța aprovizionării cu energie a Europei, întrucât numai o piață europeană competitivă produce semnale de investiții corespunzătoare și oferă un acces echitabil la rețea pentru toți investitorii potențiali, furnizând stimulente reale și eficiente atât pentru operatorii de rețea, cât și pentru producători pentru a investi miliarde de euro care vor fi necesare în UE în următoarele două decenii.

Procesul de liberalizare a pieței de energie electrică și de gaze a început acum aproximativ 10 ani. Pe parcursul acestor 10 ani, numeroși cetățeni europeni au beneficiat de mai multe opțiuni și de o concurență sporită, precum și de o îmbunătățire a serviciilor și a securității. Cu toate acestea, evaluarea realizată de Comisie și de autoritățile europene de reglementare din domeniul energetic a demonstrat că procesul de dezvoltare a unei piețe cu adevărat competitive este departe de a se fi încheiat. În realitate, numărul cetățenilor și al întreprinderilor din UE care nu beneficiază de posibilitatea reală de a-și alege furnizorul este mult prea mare. Fragmentarea pieței în funcție de frontierele naționale, gradul sporit de integrare pe verticală și concentrarea puternică a pieței se află la baza inexistenței unei piețe interne veritabile.

De la intrarea în vigoare a directivelor actuale din domeniul energiei electrice și al gazelor în iulie 2003, Comisia a monitorizat constant punerea lor în aplicare și efectele acestora asupra pieței și a menținut contacte periodice cu toate părțile interesate. În special, Comisia a publicat în fiecare an un raport de evaluare comparativă privind punerea în aplicare a pieței interne de energie electrică și de gaze. A organizat Forumul autorităților de reglementare din domeniul energetic la Florența și Forumul autorităților de reglementare din domeniul gazelor la Madrid care au reunit periodic ministere, autorități naționale de reglementare, Comisia, operatori de sisteme de transport, furnizori, consumatori, sindicate, utilizatori de rețea și burse de electricitate.

La sfârșitul anului 2005, Consiliul European de la Hampton Court a solicitat crearea unei veritabile politici energetice europene. Ca răspuns la această solicitare, Comisia a publicat, la 8 martie 2006, o carte verde privind dezvoltarea unei politici energetice europene comune și coerente. În urma consultării publice s-au primit 1 680 de răspunsuri. Încă din anul 2005, Comisia a demarat o anchetă privind concurența pe piețele de gaze și energie electrică. Ancheta în domeniul energiei electrice a răspuns preocupărilor exprimate de consumatori și de noii operatori din sector privind dezvoltarea piețelor angro de gaze și energie electrică și

numărul limitat de opțiuni pentru consumatori. Raportul final al anchetei a fost adoptat de Comisie împreună cu un pachet amplu de măsuri care au avut ca rezultat propunerea unei noi politici energetice pentru Europa, la 10 ianuarie 2007.

Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”¹ a subliniat importanța finalizării pieței interne a energiei electrice și a gazelor naturale. Aceasta a fost susținută de un raport detaliat privind piața internă, de rezultatele finale ale anchetei sectoriale în materie de concurență și de analize aprofundate ale situației existente pe piețele naționale de energie electrică și gaze. În paralel, Comisia a realizat o evaluare a impactului pentru a analiza opțiunile strategice privind finalizarea pieței interne a gazelor și energiei electrice. Evaluarea impactului a inclus o consultare a părților interesate. În total, 339 de chestionare au fost completate de organizații având sediul în 19 țări. În plus, 73 de chestionare au fost primite de organizații care nu sunt legate de o anumită țară. Au avut loc interviuri cu alte 56 de părți interesate, în principal societăți care ar putea fi afectate de separarea activelor lor sau de multiplicarea cerințelor privind transparența.

Consiliul European de primăvară din 2007 a invitat Comisia să propună măsuri suplimentare, în special în ceea ce privește:

- separarea efectivă a activităților de furnizare și producție, pe de o parte, de operațiunile de exploatare a rețelei, pe de altă parte;
- o mai bună armonizare a atribuțiilor autorităților naționale de reglementare în domeniul energiei și consolidarea independenței acestora;
- înființarea unui mecanism independent care să faciliteze cooperarea autorităților naționale de reglementare;
- crearea unui mecanism destinat operatorilor de sisteme de transport pentru a îmbunătăți coordonarea funcționării rețelelor și a dezvolta securitatea acestora, comerțul transfrontalier și exploatarea rețelelor, precum și
- o transparență sporită a operațiunilor de pe piața energiei.

Consiliul European a subliniat, de asemenea, nevoia de a consolida siguranța aprovizionării într-un spirit de solidaritate între statele membre.

În Rezoluția privind perspectivele pieței interne a gazelor și energiei electrice, adoptată la 10 iulie 2007, Parlamentul European și-a exprimat sprijinul politic puternic în favoarea unei politici energetice comune, considerând că „disocierea proprietății rețelelor de transport este cel mai eficient instrument de a promova investițiile în infrastructură într-un mod nediscriminatoriu, acces echitabil la rețea pentru noii operatori și transparență pe piață”. Cu toate acestea, Parlamentul a subliniat că sunt necesare și alte măsuri și că diferențele existente între piața energiei electrice și cea a gazelor ar putea necesita modalități de punere în aplicare diferite. Parlamentul a invitat, de asemenea, la îmbunătățirea „cooperării dintre autoritățile naționale de reglementare la nivelul UE, prin intermediul unei entități UE, ca mod de a promova o abordare mai europeană a reglementării privind aspectele transfrontaliere”.

¹ COM(2007) 1.

Consiliul autorităților de reglementare în domeniul energetic (CEER) a salutat comunicarea Comisiei din 10 ianuarie și a sprijinit puternic apelul la o nouă legislație europeană în vederea relansării proiectului de piață unică în domeniul energiei. La 6 iunie 2007, autoritățile europene din domeniul energetic au publicat un set de șase lucrări în care și-au prezentat poziția privind principalele aspecte referitoare la noua legislație privind energia. Acestea au susținut, în special, propunerile Comisiei privind consolidarea supravegherii normative independente la nivel național și european și privind separarea efectivă a rețelelor de transport. Autoritățile de reglementare au recomandat clar că separarea proprietății privind transportul trebuie, în principiu, să fie modelul prevăzut în noua legislație europeană și trebuie să se aplice atât pentru energia electrică, cât și pentru gazele naturale.

Aceste elemente au fost pe deplin luate în considerare la pregătirea prezentelor propuneri, care sunt rezumate în cele ce urmează.

1. SEPARAREA EFECTIVĂ A ACTIVITĂȚILOR DE FURNIZARE ȘI PRODUCȚIE, PE DE O PARTE, DE OPERAȚIUNILE DE EXPLOATARE A REȚELEI, PE DE ALTĂ PARTE

1.1. Dispozițiile existente privind separarea nu sunt suficiente pentru a asigura o bună funcționare a pieței

Legislația existentă prevede ca operațiunile de exploatare a rețelei să fie separate din punct de vedere juridic și funcțional de activitățile de furnizare și generare sau producție. Statele membre s-au supus acestei cerințe prin instituirea de structuri de organizare diferite. Mai multe state membre au înființat o societate complet separată pentru exploatarea rețelei, în timp ce altele au creat o entitate juridică în cadrul unei întreprinderi integrate. Prevederile privind separarea juridică și funcțională au contribuit pozitiv la crearea piețelor competitive de energie electrică și de gaze din mai multe state membre.

Cu toate acestea, experiența a demonstrat că, în cazul în care operatorul de sistem de transport este o entitate juridică din cadrul unei întreprinderi integrate, apar trei tipuri de probleme.

În primul rând, operatorul de sistem de transport poate arăta o atitudine mai favorabilă societăților care îi sunt afiliate decât părților terțe concurente. De fapt, întreprinderile integrate pot folosi activele rețelei pentru a face mai dificilă intrarea pe piață a concurenților. Motivul care stă la baza acestei situații este faptul că separarea juridică și funcțională nu rezolvă conflictul fundamental de interese din cadrul întreprinderilor integrate, care provine din faptul că furnizorii și producătorii urmăresc să-și sporească cât mai mult vânzările și cota de piață, în timp ce operatorul de rețea este obligat să ofere concurenților un acces nediscriminatoriu. Acest conflict de interese inerent este aproape imposibil de controlat prin mijloace de reglementare, deoarece independența operatorului de sistem de transport din cadrul unei întreprinderi integrate nu poate fi monitorizată fără reglementări excesiv de împovărătoare și deranjante.

În al doilea rând, conform normelor de separare actuale, accesul nediscriminatoriu la informații nu poate fi garantat, deoarece operatorii de sisteme de transport nu pot fi împiedicați în mod eficient să dezvăluie informații sensibile legate de piață ramurii de producție sau furnizare a întreprinderii integrate.

În al treilea rând, stimularea investițiilor în cadrul unei întreprinderi integrate este distorsionată. Operatorii de rețea integrați pe verticală nu sunt stimulați să dezvolte rețeaua

spre beneficiul general al pieței, aceasta facilitând intrarea pe piață a unor noi agenți economici de producție sau furnizare; dimpotrivă, aceștia au un interes intrinsec să limiteze noile investiții atunci când acestea ar putea fi în avantajul concurenților și ar putea aduce o nouă concurență pe „piața națională” a operatorului tradițional. În schimb, deciziile privind investițiile ale întreprinderilor integrate pe verticală tind să favorizeze nevoile întreprinderilor de furnizare afiliate. Astfel de întreprinderi par reticente în special în ceea ce privește creșterea capacității interconectării sau a importului de gaze, ceea ce conduce la o concurență mai mare pe piața locală, în detrimentul pieței interne.

În concluzie, o întreprindere care rămâne integrată pe verticală are o tendință intrinsecă de a subinvesti în noile rețele (temându-se că asemenea investiții ar ajuta concurenții să prospere pe piața „sa” națională) și, dacă este posibil, de a-și privilegia propriile societăți de vânzări în ceea ce privește accesul pe piață. Acest fapt dăunează competitivității Uniunii Europene și siguranței aprovizionării și compromite realizarea obiectivelor sale în domeniul schimbărilor climatice și al protecției mediului.

Cifrele privind investițiile din ultimii ani arată următoarele: partea din încasările provenite din tarifele de congestionare transfrontalieră care a fost reinvestită în noi interconectări a fost semnificativ mai redusă în cazul întreprinderilor integrate pe verticală decât în cazul celor complet separate. O separare efectivă elimină distorsionarea stimulentei de investiții tipice operatorilor de sisteme de transport integrați pe verticală. Se promovează astfel siguranța aprovizionării. Comisia a observat că separarea efectivă a operatorilor de sisteme de transport stimulează activitatea de investiții a acestora. În consecință, statele membre în cauză au atras noi investitori în infrastructură care, de exemplu, construiesc terminale pentru gaze naturale lichefiate (GNL).

Mai mult decât atât, în ultimii ani, prețul energiei electrice pe diferite piețe arată avantajele separării proprietății: pe parcursul ultimilor 10 ani, întreprinderile integrate pe verticală au crescut și mai mult prețurile și au menținut prețuri mai ridicate decât societățile complet separate.

1.2. O separare mai eficientă a operatorilor de sisteme de transport este, așadar, în mod evident necesară

Propunerea concretă în această privință arată clar faptul că opțiunea preferată a Comisiei rămâne separarea proprietății. În practică, aceasta înseamnă că statele membre trebuie să se asigure că persoana sau persoanele implicate în conducerea unei întreprinderi de furnizare nu pot să aibă în același timp interese sau să exercite drepturi asupra unui operator de sistem de transport sau asupra unui sistem de transport. Această dispoziție se aplică și în sens invers, adică implicarea în conducerea unui operator de sistem de transport exclude posibilitatea de a deține interese sau de a exercita drepturi asupra unei întreprinderi de furnizare.

Această opțiune permite apariția unei situații în care aceeași entitate, de exemplu un fond de pensii, deține interese minoritare fără putere de control atât în cadrul unui operator de sistem de transport, cât și în cadrul unei întreprinderi de furnizare. Cu toate acestea, un astfel de acționar minoritar nu poate avea drepturi de blocare în ambele întreprinderi, nu poate numi membri în consiliile de administrație și nici nu poate fi membru în consiliile de administrație ale ambelor întreprinderi. Prin realizarea unei separări clare de proprietate între operatorii de sisteme de transport și orice întreprindere de furnizare, această opțiune este modalitatea cea mai eficientă și stabilă de a obține separarea efectivă a rețelei de transport și astfel de a rezolva conflictul de interese inerent.

Pentru punerea în aplicare a acestei opțiuni, statele membre pot alege următoarea modalitate, prin care se pot păstra în întregime interesele acționarilor întreprinderilor integrate pe verticală. Acțiunile întreprinderii integrate pe verticală pot fi împărțite în acțiuni ale societății deținătoare a sistemului de transport, pe de o parte, și acțiuni ale societății de furnizare, pe de cealaltă parte. Ulterior, aceste acțiuni pot fi atribuite acționarilor fostei întreprinderi integrate pe verticală.

În timp ce Comisia consideră că separarea proprietății rămâne opțiunea preferată, oferă totuși o opțiune alternativă pentru statele membre care aleg să nu urmeze această cale. Însă această opțiune trebuie să furnizeze aceleași garanții privind independența de acțiune a rețelei în cauză și același nivel de stimulare a rețelei de a investi în infrastructuri noi care ar putea fi în avantajul concurenților. Această opțiune, o derogare de la abordarea de bază privind separarea proprietății, este cunoscută drept „operatorul de sistem independent”. Aceasta permite întreprinderilor integrate pe verticală să-și păstreze proprietatea asupra activelor rețelei, dar prevede ca rețeaua de transport în sine să fie administrată de un operator de sistem independent – o întreprindere sau o entitate complet separată de întreprinderea integrată pe verticală – care îndeplinește toate funcțiile unui operator de rețea. În plus, pentru a garanta că operatorul rămâne și acționează în totală independență de întreprinderea integrată pe verticală, este necesar să se stabilească o reglementare și o monitorizare permanentă a cadrului de reglementare.

În unele cazuri, întreprinderile integrate pe verticală pot fi obligate să renunțe la unele dintre activele lor, în special la rețelele de transport, sau să cedeze exploatarea acestor active unei părți terțe, pentru a se supune cerințelor propuse în vederea realizării unei separări efective. Însă, dacă se dorește asigurarea unei independențe totale a operatorilor de sisteme de transport, nu pare să existe nicio alternativă la opțiunile propuse.

Cele două opțiuni se aplică în același fel sectorului de energie electrică și celui de gaze. Deși recunoaște că, în general, progresul înregistrat pentru realizarea separării proprietății este în prezent mai avansat în sectorul energiei electrice în UE, Comisia nu a găsit niciun argument convingător care să justifice abordări diferite ale celor două sectoare. În special, conflictul fundamental de interese dintre activitățile de furnizare și producție, pe de o parte, și exploatarea și dezvoltarea rețelei, pe de altă parte, se aplică în egală măsură ambelor sectoare. În plus, factorul cheie pentru încheierea de acorduri de furnizare pe termen lung cu producătorii de gaze din amonte nu este proprietatea asupra rețelei, ci existența unei baze solide de consumatori. De aceea, UE va rămâne fără îndoială o piață de aprovizionare cu gaze deosebit de atractivă, indiferent de structura de proprietate a societăților cumpărătoare care, odată realizată separarea efectivă, vor putea concura în sectorul gazelor în condiții de egalitate. Mai mult decât atât, Comisia recunoaște că, spre deosebire de transportul de energie electrică, transportul de gaze implică mișcarea fizică a moleculelor de gaz prin gazoducte. Prin urmare, operatorii de sisteme de transport controlează într-o mai mare măsură definirea direcției fluxurilor și utilizarea capacităților în cadrul sistemului. Aceasta înseamnă că separarea efectivă a rețelelor de gaze este cel puțin la fel de importantă precum cea a rețelelor de energie electrică.

Cu toate acestea, în vederea încurajării investițiilor în noi infrastructuri energetice în rândul furnizorilor și producătorilor, prezenta propunere prevede posibilitatea unei derogări temporare de la normele de separare a proprietății pentru construirea de noi infrastructuri. Această derogare se va aplica de la caz la caz, ținând seama de cadrul economic al noilor investiții, de obiectivele pieței interne, precum și de obiectivul privind siguranța aprovizionării.

În conformitate cu articolul 295 din Tratatul CE, propunerea se aplică în același fel societăților publice și private. Aceasta înseamnă că, indiferent de natura sa publică sau privată, nicio persoană sau grup de persoane nu va putea influența, în mod individual sau colectiv, alcătuirea, votul sau activitatea decizională a organelor aparținând fie operatorilor de sisteme de transport, fie furnizorilor sau producătorilor. Această cerință garantează faptul că, acolo unde activitățile de furnizare sau producție sunt proprietate publică, independența unui operator public de sistem de transport rămâne asigurată; însă aceste propuneri nu solicită societăților deținute de stat să își vândă rețeaua unei societăți private. De exemplu, pentru a respecta această cerință, orice entitate publică sau statul își poate transfera drepturile (care oferă „influență”) unei alte persoane juridice publice sau private. Important este ca în toate cazurile în care se realizează separarea, statul membru în cauză să demonstreze că, în realitate, rezultatele sunt cu adevărat eficiente și că societățile funcționează complet separate una de cealaltă, oferind într-adevăr condiții de concurență echitabile pe întreg teritoriul UE.

În final, pentru statele membre unde nu există rețele de transport pentru gaze sau energie electrică, ci doar o rețea de distribuție, dispozițiile privind separarea proprietății asupra rețelelor de transport nu se aplică.

1.3. Aspecte legate de țările terțe

Prezenta propunere necesită separarea efectivă între operatorii de sisteme de transport și activitățile de furnizare și producție nu numai la nivel național, dar și pe întreg teritoriul UE. Aceasta înseamnă, în special, că niciun furnizor sau producător activ în UE nu poate deține sau exploata un sistem de transport în niciun stat membru al UE. Această prevedere se aplică în egală măsură societăților din cadrul sau din afara UE.

Pachetul conține măsuri de siguranță pentru a garanta că în cazul în care societățile din țări terțe doresc să obțină o participație importantă sau chiar să controleze o rețea din UE, acestea trebuie să respecte în mod demonstrabil și inechivoc aceleași cerințe privind separarea ca societățile din UE. Comisia poate interveni în cazul în care un cumpărător nu își poate demonstra independența directă și indirectă față de activitățile de furnizare și producție.

În plus, o bună funcționare a piețelor și a rețelelor este esențială pentru competitivitatea economiei și pentru bunăstarea cetățenilor. Obiectivul actualei propuneri este promovarea concurenței pe piețele europene de energie și a funcționării corecte a acestor piețe. În acest sens, este imperativ – fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Comunității – să se asigure că toți agenții economici activi pe piețele europene de energie respectă și acționează în conformitate cu principiile investitorilor din economia de piață. Prin urmare, Comisia propune o cerință conform căreia persoanele fizice din țări terțe și țările nu pot obține controlul asupra unui sistem comunitar de transport sau asupra unui operator de sistem de transport, cu excepția cazului în care acest fapt este permis printr-un acord între UE și țara terță în cauză. Scopul este acela de a garanta respectarea de către societățile din țări terțe a acelorași norme care se aplică întreprinderilor cu sediul în UE, atât în litera, cât și în spiritul lor, și nu discriminarea acestora. În cele din urmă, Comisia va efectua, de asemenea, o analiză rapidă și aprofundată a aspectelor mai generale ale politicii externe a UE în domeniul energetic și va face publice rezultatele obținute.

În concluzie, referitor la aspectul important al separării, prezentele propuneri privind o separare efectivă sunt o măsură necesară și decisivă pentru a realiza integrarea pieței pe întreg teritoriul UE. În ultimă instanță, acestea ar putea contribui la crearea unor operatori supranaționali de sisteme de transport, întrucât operatorii nu mai sunt reținuți de lipsa de

încredere reciprocă. Însă, în același timp, dacă s-ar crea operatori de transport supranaționali fără a li se asigura independența totală, ar rezulta probabil o slăbire a concurenței între societățile afiliate de furnizare și producție, datorită riscului de coluziune. Prin urmare, în absența unei separări efective, o asemenea cooperare ar produce îngrijorare în ceea ce privește concurența. Trebuie subliniat că prezentele propuneri conțin câteva măsuri suplimentare menite să promoveze integrarea pieței europene, legate în special de o mai bună cooperare a operatorilor de sisteme de transport.

2. COMPETENȚE SPORITE ȘI INDEPENDENȚA AUTORITĂȚILOR NAȚIONALE DE REGLEMENTARE

2.1. Autorități naționale de reglementare puternice pentru supravegherea funcționării piețelor de energie electrică și gaze

Directivele în vigoare privind energia electrică și gazele solicită statelor membre să instituie autorități de reglementare. În mai multe state membre, autoritățile de reglementare sunt organisme bine stabilite, cu atribuții și resurse semnificative, ceea ce le permite asigurarea unei reglementări adecvate a pieței. În alte state membre, autoritățile de reglementare nu au fost instituite decât recent, iar competențele acestora sunt mai reduse sau sunt repartizate între diferite organisme. Analizele detaliate pe țări efectuate de către Comisie au arătat această lipsă de omogenitate și, în multe cazuri, punctele slabe ale autorităților de reglementare.

Experiența statelor membre care și-au deschis piețele de câțiva ani, precum și cea a altor sectoare de servicii publice deschise concurenței arată clar că existența unor autorități de reglementare puternice este necesară pentru asigurarea unei piețe cu o funcționare corespunzătoare, în special în ceea ce privește utilizarea infrastructurilor rețelei.

Din aceste motive, prezenta propunere vizează consolidarea competențelor autorităților de reglementare. În primul rând, acestora li se va atribui un mandat clar de a coopera la nivel european, în strânsă colaborare cu Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comisia, în vederea asigurării unor piețe interne de energie electrică și gaze competitive, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului în cadrul Uniunii Europene și pentru a garanta o deschidere eficientă a pieței pentru toți consumatorii și furnizorii.

În al doilea rând, se propune consolidarea competențelor acestora de reglementare a pieței, în special în următoarele domenii:

- supravegherea respectării de către operatorii de sisteme de transport și distribuție a normelor de acces al terților, a obligațiilor de separare, a mecanismelor de echilibrare, a managementului congestiei și a interconectării;
- revizuirea planurilor de investiții ale operatorilor de sisteme de transport și prezentarea în raportul anual a unei evaluări a coerenței dintre planurile de investiții ale operatorilor de sisteme de transport și planul de dezvoltare a rețelelor pe întreg teritoriul Europei în următorii zece ani; monitorizarea securității și a fiabilității rețelelor și revizuirea normelor de securitate și de fiabilitate a acestora;
- monitorizarea obligațiilor de transparență;

- monitorizarea nivelului de deschidere a pieței și de concurență și promovarea unei concurențe eficiente, în colaborare cu autoritățile din domeniul concurenței, precum și
- asigurarea eficienței măsurilor de protecție a consumatorului.

Energia electrică și gazele diferă fundamental de alte mărfuri comercializate, deoarece sunt produse de rețea, a căror depozitare este imposibilă sau costisitoare. Astfel, acestea sunt sensibile la abuzul de piață și, prin urmare, trebuie consolidată supravegherea normativă a întreprinderilor active pe piața de energie electrică și gaze. În consecință, autoritățile de reglementare trebuie să aibă acces la informații privind deciziile operaționale ale societăților. Se propune ca acestea să fie obligate să țină evidența datelor privind deciziile lor operaționale timp de cinci ani și să le pună la dispoziția autorităților naționale de reglementare, precum și la dispoziția autorităților din domeniul concurenței și Comisiei, astfel încât aceste autorități să poată controla eficient acuzațiile de abuz de piață. Această dispoziție va limita posibilitățile de abuz de piață, va crește încrederea în piață și, prin urmare, va stimula comerțul și concurența.

Unele tipuri de comercianți (de exemplu, băncile) au deja astfel de obligații în temeiul directivei privind piețele instrumentelor financiare și nu trebuie să aibă obligații duble. Așadar, obligațiile de păstrare a evidențelor nu trebuie să aducă atingere legislației comunitare existente privind piețele financiare și trebuie să fie compatibile cu aceasta. Autoritățile de reglementare de pe piața de energie și de pe piețele financiare trebuie să coopereze pentru a se ajuta reciproc să aibă o privire de ansamblu asupra piețelor în cauză. Înainte de adoptarea orientărilor de definire a cerințelor privind păstrarea evidențelor, Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comitetul autorităților europene de reglementare a piețelor valorilor mobiliare (CESR) sunt invitate să coopereze și să consilieze Comisia cu privire la conținutul acestor orientări.

Pentru a-și putea îndeplini obligațiile, autoritățile de reglementare trebuie să dispună de competențe de investigare, de solicitare a tuturor informațiilor necesare și de impunere de sancțiuni descurajatoare. De asemenea, li se solicită să țină seama pe deplin, în îndeplinirea funcțiilor de reglementare, de obiectivele privind eficiența energetică.

2.2. Independența demonstrabilă a autorităților de reglementare aduce încredere pe piață

Independența autorităților de reglementare este un principiu cheie al bunei guvernante și o condiție fundamentală pentru asigurarea încrederii pe piață. Legislația existentă prevede ca autoritățile de reglementare să fie pe deplin independente de interesele industriei de gaze și energie electrică. Aceasta nu specifică însă cum se va asigura această independență în mod demonstrabil și nu garantează independența de interesele politice pe termen scurt.

După cum se subliniază în concluziile Consiliului European de primăvară din 2007 și de către Parlamentul European, consolidarea independenței autorităților naționale de reglementare din domeniul energetic reprezintă, prin urmare, o prioritate.

Se propune ca autoritatea de reglementare să fie distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată, ca personalul său și orice membru din corpul său decizional să acționeze în afara oricărui interes de piață și să nu solicite sau să accepte instrucțiuni de la niciun guvern sau altă entitate publică sau privată. În acest scop, se propune ca autoritățile de reglementare să aibă

personalitate juridică, autonomie bugetară, resurse umane și financiare corespunzătoare și conducere independentă.

3. UN MECANISM INDEPENDENT PENTRU COOPERAREA ȘI LUAREA DECIZIILOR DE CĂTRE AUTORITĂȚILE NAȚIONALE DE REGLEMENTARE: AGENȚIA PENTRU COOPERAREA AUTORITĂȚILOR DE REGLEMENTARE DIN DOMENIUL ENERGETIC

3.1. Experiența pozitivă a ERGEG trebuie să se dezvolte într-o structură formală de cooperare

Deși piața internă de energie electrică s-a dezvoltat considerabil, reglementarea aspectelor transfrontaliere prezintă încă o serie de lacune. Pentru a rezolva această problemă, Comisia a inițiat forumuri de autoreglementare, precum Forumul de la Florența (energie electrică) și cel de la Madrid (gaze). Aceste forumuri reunesc părțile interesate pentru consolidarea cooperării.

În plus, un grup consultativ independent pentru sectoarele energiei electrice și gazelor denumit „Grupul european de reglementare în domeniul energiei electrice și al gazelor” (ERGEG) a fost înființat de către Comisie în anul 2003 pentru a facilita consultarea, coordonarea și cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare, precum și dintre aceste autorități și Comisie, în vederea consolidării pieței interne de energie electrică și gaze naturale. ERGEG este format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare.

Activitățile ERGEG au contribuit foarte mult în ultimii ani la finalizarea pieței interne de gaze și energie electrică prin emiterea de orientări fără caracter obligatoriu și elaborarea de recomandări și avize pentru Comisie. Cu toate acestea, inițierea forumurilor de autoreglementare și înființarea ERGEG nu au dat impulsul decisiv necesar dezvoltării de standarde și abordări comune pentru ca, astfel, comerțul transfrontalier, instituirea de prime piețe regionale și, în cele din urmă, o piață energetică europeană să devină realitate.

În timp, sectorul energetic a devenit mai complex și mai detaliat, atrăgând într-o măsură mai mare interese financiare divergente. Abordarea actuală din cadrul ERGEG, care, în practică, necesită de obicei acordul celor 27 de autorități de reglementare și peste 30 de operatori de rețele de transport pentru atingerea unui consens, nu oferă rezultate satisfăcătoare. Aceasta a condus la o serie de coduri cu caracter neobligatoriu și a necesitat depunerea de eforturi pentru a ajunge la un acord privind abordările comune prin intermediul unei „convergențe treptate”, însă nu a dus la decizii reale, devenite indispensabile în acest moment, cu privire la aspectele dificile.

În prezent, normele tehnice pe baza cărora trebuie să funcționeze întreprinderile de energie electrică, „codurile de rețea”, diferă considerabil între statele membre și deseori chiar în cadrul unui singur stat membru. Acestea trebuie să fie supuse unui proces de convergență și ulterior de armonizare, dacă se dorește integrarea piețelor de energie din UE.

Comisia a evaluat diferitele opțiuni pentru organizarea sarcinilor necesare, inclusiv dacă ar putea îndeplini ea însăși aceste sarcini. Armonizarea acestor aspecte, precum și realizarea de progrese în ceea ce privește noile infrastructuri nu constituie o sarcină care intră în mod normal în sfera de activitate a Comisiei. De fapt, Comisia nu a desfășurat niciodată o astfel de activitate. Aceasta necesită expertiza și colaborarea specialiștilor din cele 27 de agenții naționale de reglementare (ANR), care trebuie să convină asupra modificării codurilor de rețea naționale. În practică, numai un organism care provine din autoritățile naționale de

reglementare poate grupa toate resursele necesare ale acestora, ceea ce este fundamental pentru reușita în acest domeniu. Prin intermediul Consiliului de autorităților reglementare – compus din agențiile naționale de reglementare – agenția poate apela la personalul acestora. Comisia nu se află în această poziție.

Comisia a concluzionat că sarcinile necesare pot fi îndeplinite cel mai bine de către o entitate separată, independentă și în afara Comisiei. Această concluzie a fost susținută atât de Consiliul European de primăvară din 2007, cât și prin rezoluțiile Parlamentului European².

Prin urmare, s-a luat în considerare crearea unei rețele mai puternice de autorități naționale de reglementare. Rețeaua de autorități din domeniul concurenței creată în 2004 în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului reprezintă un model posibil. Cu toate acestea, ar fi necesară acordarea de competențe autonome Comisiei în sectorul energetic (în prezent aceste competențe există numai în domeniul normelor de concurență). În orice caz, competențele agențiilor naționale de reglementare trebuie consolidate și armonizate.

În plus, s-ar putea aplica modelul Sistemului European al Băncilor Centrale, însă lipsește temeiul legal din tratat. Un astfel de model ar necesita modificarea tratatului.

Prin urmare, Comisia a ajuns la concluzia că înființarea unei agenții reprezintă singura soluție de instituire a unui organism independent care să propună Comisiei luarea de decizii de fond și să adopte decizii individuale de reglementare, obligatorii pentru părțile terțe, privind aspectele tehnice detaliate care i-au fost delegate.

Principalele sarcini propuse ar completa la nivel european sarcinile de reglementare îndeplinite de autoritățile naționale de reglementare. Structura avută în vedere trebuie să ofere un cadru de cooperare pentru autoritățile naționale de reglementare, să permită o revizuire a cadrului de reglementare pentru cooperarea operatorilor de transport și să dea posibilitatea luării de decizii individuale privind infrastructurile de pe teritoriul mai multor state membre. Această analiză reflectă principiile definite de către Comisie în proiectul de acord interinstituțional privind cadrul de operare a agențiilor europene de reglementare³, în special în ceea ce privește posibilitatea de a adopta decizii individuale obligatorii din punct de vedere juridic pentru terți.

Următoarea propunere are la bază opțiunea „ERGEG+” menționată în Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”⁴.

² În concluziile sale, Consiliul European decide stabilirea unui mecanism independent care să le permită autorităților naționale de reglementare să coopereze și să ia decizii privind problemele transfrontaliere importante, în timp ce raportul Vidal Quadras adoptat prevede că Parlamentul European „salută propunerea Comisiei de îmbunătățire a cooperării dintre autoritățile naționale de reglementare la nivel de UE, prin intermediul unei entități UE, ca mod de a promova o abordare mai europeană a reglementării privind aspectele transfrontaliere; subliniază că rolul Comisiei ar trebui să fie hotărâtor, fără a submina independența autorităților de reglementare; consideră că autoritățile de reglementare ar trebui să ia decizii privind chestiuni tehnice și comerciale definite în mod special și pe bază de informații, ținând seama, acolo unde este cazul, de punctul de vedere al OST și al altor părți interesate relevante și că aceste decizii ar trebui să fie obligatorii din punct de vedere juridic;”.

³ COM(2005) 59.

⁴ JO C , , p. .

3.2. Sarcinile principale ale Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

Agenția ar completa la nivel european sarcinile de reglementare îndeplinite la nivel național de autoritățile de reglementare prin:

- *Crearea unui cadru de cooperare a autorităților naționale de reglementare.* Se propune îmbunătățirea gestionării situațiilor transfrontaliere. Agenția stabilește procedurile pentru cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare, în special în ceea ce privește schimbul de informații și alocarea competențelor în situații care afectează mai multe state membre. Acest cadru va promova în egală măsură cooperarea regională dintre autoritățile naționale de reglementare.
- *Supravegherea cadrului normativ de cooperare dintre operatorii de sisteme de transport.* Agenția va avea responsabilitatea de a monitoriza și de a analiza activitățile rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică și cele ale rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de gaze. În special, aceasta se va implica în stabilirea priorităților în cadrul programului de activitate al acestor organisme, în analizarea planului lor de investiții pe 10 ani și în pregătirea codurilor tehnice și comerciale. Analizarea planului de investiții nu aduce atingere responsabilității operatorilor de sisteme de transport pentru defecțiunile de ordin tehnic, astfel cum sunt definite în legislațiile naționale. În ceea ce privește aceste coduri tehnice și comerciale, agenția va avea dreptul să ceară operatorilor de sisteme de transport să-și modifice proiectele sau să abordeze în detaliu mai multe aspecte specifice. De asemenea, agenția va putea recomanda Comisiei să introducă obligativitatea juridică a acestor coduri în cazul în care punerea lor în aplicare în mod benevol de către operatorii de sisteme de transport se dovedește insuficientă sau neadecvată pentru anumite aspecte. Agenția poate să recomande modificarea proiectului operatorilor de transport sau să recomande Comisiei adoptarea de dispoziții suplimentare. În practică, acest mecanism va lua forma unui dialog constructiv și permanent între agenție, operatorii de sisteme de transport și Comisie. Implicarea agenției va fi esențială pentru asigurarea unei cooperări eficiente și transparente între operatorii de sisteme de transport, spre beneficiul pieței interne.
- *Competențele de decizie individuală.* Pentru a trata aspectele transfrontaliere specifice, se propune ca agenției să i se atribuie competențe de decizie individuală în legătură cu cererile de derogare⁵ privind activele de interes european ale infrastructurii și competența de a decide cu privire la regimul de reglementare aplicabil infrastructurilor de pe teritoriul mai multor state membre. În plus, agenția ar putea lua decizii specifice privind aspectele tehnice individuale în cazul în care aceste competențe îi sunt acordate în temeiul unor orientări specifice adoptate în conformitate cu directivele privind energia electrică și gazele, prin procedura de comitologie.
- *Rolul consultativ general.* Agenția ar avea, în general, un rol consultativ pe lângă Comisie în aspecte de reglementare a pieței și ar putea emite orientări fără caracter obligatoriu în scopul diseminării bunelor practici în rândul autorităților naționale de reglementare. De asemenea, în funcție de caz, ar avea competența de a revizui, având în vedere măsurile de punere în aplicare adoptate de către Comisie pentru aplicarea legislației comunitare în

⁵ Astfel cum este definită la articolul 22 din Directiva 2003/55/CE și la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003.

sectorul gazelor și al energiei electrice, hotărârile luate de către o autoritate națională de reglementare care au un impact direct asupra pieței interne și de a oferi un aviz Comisiei.

Deși competențele sale nu pot fi extinse pentru a include decizii normative (precum adoptarea formală de orientări obligatorii), noua agenție va îndeplini, în general, un rol crucial în dezvoltarea și aplicarea normelor de pe piața europeană de gaze și energie electrică.

3.3. Conducerea Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

Cadrul instituțional și principiile de conducere a Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic se bazează, în principiu, pe normele și practicile standard aplicabile agențiilor de reglementare comunitare.

Totuși, trebuie să se țină seama de independența necesară funcțiilor de reglementare. În acest scop, pe lângă Consiliul de administrație însărcinat cu toate aspectele administrative și bugetare, se propune crearea unui consiliu al autorităților de reglementare responsabil de toate aspectele și deciziile privind reglementarea. Directorul, numit de Consiliul de administrație, după consultarea Consiliului autorităților de reglementare, va fi ales dintr-o listă restrânsă adoptată de Comisie. Directorul va reprezenta agenția și răspunde de gestionarea zilnică a acesteia. În plus, în structura agenției se prevede un consiliu de apel, responsabil de tratarea apelurilor împotriva deciziilor adoptate de către agenție.

3.4. Aspecte financiare

Se propune ca, având în vedere sarcinile agenției, aceasta să aibă un personal limitat la 40-50 de persoane. Această evaluare se bazează pe o analiză aprofundată a cerințelor de personal ale autorităților naționale de reglementare și pe o analiză atentă a resurselor minime necesare pentru îndeplinirea sarcinilor propuse, în special având în vedere posibilitățile de sinergie pentru valorificarea resurselor din cadrul autorităților naționale de reglementare pentru a sprijini activitatea agenției. Personalul propus corespunde necesităților acestor autorități⁶. După cum s-a menționat anterior, personalul necesar ar fi mult mai numeros dacă sarcinile agenției ar fi îndeplinite de Comisie.

Costurile totale anuale ale Agenției sunt estimate la aproximativ 6-7 milioane de euro, din care 5 milioane de euro pentru cheltuielile de personal (luând ca medie pe persoană costul personalului Comisiei Europene, respectiv 0,117 milioane de euro pe an, care cuprinde cheltuielile asociate pentru imobile și cheltuielile administrative conexe), 1 milion de euro pentru costuri operaționale (reuniuni, studii, precum și costurile de traducere, publicare și relații publice), iar restul pentru cheltuielile de capital (legate de achiziționarea de bunuri mobiliare și cheltuielile conexe) și cheltuielile de misiune.

Costurile anuale ale agenției vor fi acoperite prin finanțări comunitare. Agenția are venituri limitate provenite din taxe plătite de terți, care sunt percepute atunci când agenția ia anumite decizii.

⁶ Se va atașa o organigramă la expunerea de motive.

3.5. Rolul Comisiei

În principiu există trei măsuri de siguranță diferite pentru a garanta poziția și rolul Comisiei de gardian al tratatului.

În primul rând, în cazul în care agenția adoptă o decizie, aceasta ar fi obligatorie numai pentru situațiile tehnice specifice prevăzute explicit în regulament și în directive sau, de la caz la caz, în orientările cu caracter obligatoriu. Agenția nu ar avea nicio putere politică în afara acestui cadru.

În al doilea rând, în cazul în care cooperarea dintre OST sau deciziile agențiilor naționale de reglementare pun în pericol concurența efectivă și funcționarea eficientă a pieței, Comisia este imediat informată de către agenție și poate adopta ulterior măsurile necesare pentru remedierea situației. De asemenea, Comisia poate opta să acționeze din proprie inițiativă.

În al treilea rând, atunci când trebuie luată o decizie de fond, aceasta nu poate fi adoptată decât de către Comisie. În aceste cazuri, agenția are numai un rol pregător și consultativ. Serviciul juridic al Comisiei a analizat textul cu atenție din acest punct de vedere pentru a se asigura că agenția nu are nicio competență în ceea ce privește luarea de decizii de fond discreționare.

În plus, prin adoptarea de orientări cu caracter obligatoriu, Comisia este cea care precizează și stabilește rolul agenției.

4. O COOPERARE EFICIENTĂ ÎNTRE OPERATORII DE SISTEME DE TRANSPORT

4.1. Integrarea piețelor de energie electrică și gaze necesită o cooperare strânsă între operatorii de sisteme de transport

Pentru a realiza integrarea piețelor, trebuie să existe o cooperare eficientă între operatorii de sisteme de transport (OST) și un cadru de reglementare clar și stabil, inclusiv o coordonare între autoritățile de reglementare. Normele de acces la rețea și cele operaționale trebuie să fie compatibile; este necesar să existe un schimb eficient de informații între operatorii de sisteme de transport și o bună coordonare a noilor investiții pentru creșterea capacităților de interconectare. Operatorii de sisteme de transport de gaze și energie electrică cooperează deja în mod voluntar în cadrul structurilor existente, cum ar fi Operatorii de sisteme de transport europene (ENTSO) și Transportul european de gaz (ETG). Aceștia cooperează privind aspectele operaționale la nivel regional și fac parte din organisme tehnice, precum Uniunea pentru coordonarea transportului de energie electrică (UCTE) și Asociația europeană pentru simplificarea schimburilor energetice (EASEE-Gas). Aceste inițiative de cooperare pe mai multe niveluri au contribuit în mod semnificativ la realizarea pieței interne și au îmbunătățit eficacitatea și siguranța rețelelor.

Totuși, această cooperare voluntară și-a dovedit limitele, de exemplu sub forma incidentelor de rețea și a penelor de curent datorate slabei coordonări a exploatarei rețelei sau lipsei unor conexiuni în cadrul rețelelor de energie electrică și gaze, precum și a dificultăților întâmpinate la propunerea sau adoptarea de standarde tehnice comune. De aceea, se propune ca operatorilor de sisteme de transport să li se atribuie sarcina de a-și consolida cooperarea într-o serie de domenii cheie, cu accent deosebit pe următoarele aspecte principale.

- *Elaborarea de „coduri” comerciale și tehnice.* Pentru integrarea piețelor de energie electrică și de gaze este necesar un set coerent de coduri tehnice și comerciale. În prezent, aceste coduri există la nivel național sau prin intermediul unor recomandări emise de organizații, precum UCTE sau EASEE-Gas. Situația actuală prezintă trei tipuri de probleme: în primul rând, normele în vigoare nu acoperă toate domeniile care trebuie armonizate pentru a conduce la funcționarea unei piețe integrate, în al doilea rând, codurile naționale sunt adesea incompatibile între ele, iar în al treilea rând, acestea nu sunt obligatorii sau executorii din punct de vedere juridic. Printre aceste coduri se numără manualul operațional al UCTE pentru securitatea și fiabilitatea rețelelor de transport de energie electrică și recomandările EASEE-Gas privind calitatea gazelor.
- Propunerea menține procesul voluntar al operatorilor de sisteme de transport ca modalitate pragmatică de elaborare de coduri tehnice și comerciale detaliate. Aceste coduri sunt deseori complexe din punct de vedere tehnic și trebuie să existe un proces eficient de modificare a acestora, atunci când este necesar. Propunerea adaugă o supraveghere normativă strictă privind conținutul acestor norme și verificarea respectării și aplicării acestora de către autoritățile naționale de reglementare, agenție și/sau Comisie, în funcție de natura propunerii în cauză. În cazul în care operatorii de sisteme de transport nu reușesc să adopte codurile tehnice și comerciale necesare sau nu le aplică, aceste norme pot fi propuse și adoptate prin intermediul procedurii de comitologie, la propunerea Comisiei.
- Prezenta propunere definește în total unsprezece domenii de cooperare principale. Programele de activitate anuale ale Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport (a se vedea capitolul 1.2), elaborate după consultarea tuturor părților interesate și a noii Agenții pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic (a se vedea capitolul 3), vor stabili prioritățile și vor specifica mai detaliat codurile tehnice și comerciale necesare. Cooperarea dintre operatorii de sisteme de transport ar trebui să includă, de asemenea, monitorizarea punerii în aplicare a codurilor tehnice și comerciale.
- *Activități de cercetare și inovare de interes comun:* Cooperarea dintre operatorii de sisteme de transport (OST) ar trebui să stabilească un cadru pentru identificarea, finanțarea și gestionarea activităților de cercetare și inovare necesare pentru stimularea dezvoltării și a evoluției tehnice durabile a rețelelor europene de energie electrică și gaze, în special în vederea promovării siguranței aprovizionării și a eficienței energetice și a asigurării introducerii de tehnologii cu emisii reduse de carbon.
- *Coordonarea exploatării rețelelor.* Cooperarea dintre OST include exploatarea în comun a rețelelor conform codurilor tehnice și comerciale adoptate. Aceasta vizează, de asemenea, schimbul de informații operaționale privind rețelele și publicarea în mod coordonat a informațiilor privind accesul la rețea, de exemplu printr-o platformă comună în materie de transparență.
- *Planificarea investițiilor.* Pentru a ajunge la o capacitate de transport suficientă pentru a satisface cererea și pentru a integra piețele naționale, operatorii de rețele ar avea nevoie de o planificare coordonată pe termen lung a dezvoltării sistemului, în vederea planificării investițiilor în rețea și a monitorizării evoluției capacităților rețelei de transport. Ideea este ca rețelele europene ale operatorilor de sisteme de transport să publice planurile de dezvoltare a rețelei, care includ modelarea rețelei integrate, elaborarea de scenarii și o evaluare a durabilității și a adecvării cererii și ofertei pentru sistemul integrat. Aceste planuri de dezvoltare ar trebui să fie suficient de orientate spre viitor (de exemplu, cel puțin

10 ani) pentru a putea permite identificarea din timp a lacunelor în materie de investiții, mai ales în ceea ce privește capacitățile transfrontaliere.

În special pentru aceste două ultime sarcini, inițiativele regionale au un rol pozitiv în integrarea piețelor. Cooperarea la nivel european dintre operatorii de sisteme de transport ar trebui într-adevăr completată printr-o cooperare la nivel regional, în vederea asigurării unui progres practic real, a unei gestionări optime a rețelei⁷ și a unei planificări și realizări adecvate a investițiilor. Cadrul de reglementare ar trebui să promoveze, să coordoneze și să dezvolte inițiative regionale între operatorul de sistem de transport și autoritățile de reglementare, precum în cazul inițiativelor regionale conduse de ERGEG și al unor inițiative, cum ar fi Forumul Pentalateral din Europa de Nord-Vest, și conform recomandărilor principalelor părți interesate, de exemplu Eurelectric.

4.2. Un mecanism de cooperare îmbunătățit

Este important ca structurile de cooperare ale operatorilor de sisteme de transport să fie recunoscute pe deplin la nivel european astfel încât să dispună de autoritatea necesară pentru a îndeplini sarcinile menționate anterior. În acest sens, Comisia va desemna în mod oficial rețelele europene de operatori de sisteme de transport (de gaze și energie electrică) însărcinate cu îndeplinirea acestor sarcini.

În calitate de agenți economici, operatorii de sisteme de transport trebuie să dea dovadă de transparență în ceea ce privește modul de cooperare. Aceștia se pot baza pe structurile existente, precum GTE și ETSO. Cu toate acestea, sarcinile și responsabilitățile atribuite operatorilor de sisteme de transport vor necesita o structură de cooperare centrală și permanentă în ceea ce privește atât organizarea, cât și instrumentele practice de planificare și exploatare a rețelelor.

Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic va monitoriza modul în care Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport își îndeplinește sarcinile care îi sunt atribuite.

Implicarea și consultarea părților interesate, cum ar fi producătorii, furnizorii, consumatorii și operatorii de sisteme de distribuție, vor fi transformate într-o practică standard de către operatorii de sisteme de transport încă de la începutul activității acestora într-un anumit domeniu. În acest sens, părțile interesate vor fi consultate cu privire la orice proiect de cod comercial și tehnic elaborat de operatorii de sisteme de transport și vor putea formula observații privind programul de activitate anual al operatorilor de sisteme de transport. Agenția va supraveghea desfășurarea în bune condiții a acestor consultări.

5. ÎMBUNĂTĂȚIREA FUNCȚIONĂRII PIEȚEI

Prezenta propunere urmărește, de asemenea, îmbunătățirea cadrului legislativ în vederea facilitării accesului terților la infrastructuri cheie, a creșterii transparenței pe piață, a sporirii gradului de integrare a piețelor și a îmbunătățirii accesului consumatorilor la piața cu amănuntul.

⁷ De exemplu, în ceea ce privește energia electrică, este clar că stabilirea de coduri tehnice trebuie realizată pentru fiecare domeniu sincron în unele aspecte.

5.1. Regimul de derogări

Legislația actuală prevede posibilitatea de a scuti noile infrastructuri majore de la normele privind accesul reglementat al terților pe o perioadă predeterminată. De această posibilitate au beneficiat mai multe infrastructuri finalizate sau în curs de finalizare, printre care interconectări de gaze și energie electrică și instalații de GNL. Aceasta a contribuit la continuarea proiectelor care sprijină siguranța aprovizionării și concurența. În același timp, experiența de până acum arată că promotorii de proiecte, autoritățile de reglementare și Comisia ar putea beneficia de o procedură simplificată pentru cererea și acordarea de derogări, precum și de clarificarea unora dintre condiții. Prin urmare, Comisia propune formularea unor orientări pentru sprijinirea solicitanților și a autorităților de reglementare în vederea respectării condițiilor pentru acordarea unei derogări. Pentru a garanta o utilizare optimă a infrastructurilor care beneficiază de o derogare în beneficiul pieței, se propune generalizarea cerințelor minime pentru atribuirea de capacitate și a dispozițiilor privind managementul congestionării pentru noile infrastructuri care până acum au fost aplicate de la caz la caz.

5.2. Transparența

Piața internă de energie electrică și gaze suferă de o lipsă de lichiditate și de transparență, care afectează atribuirea eficientă a resurselor, limitează posibilitățile de acoperire a riscurilor și blochează intrarea pe piață a noilor operatori. Încrederea în piață, lichiditatea acesteia și numărul de participanți de pe piață trebuie să crească prin sporirea informațiilor disponibile pieței.

Cerințele actuale legate de transparență sunt axate pe publicarea capacității rețelei, astfel încât participanții de pe piață să poată vedea dacă mai există capacitate disponibilă și dacă întreaga capacitate disponibilă este oferită pe piață. Cu toate acestea, participanții de pe piață trebuie, de asemenea, să aibă acces egal la informațiile care determină fluctuațiile prețurilor angro.

În prezent, operatorii tradiționali care sunt responsabili de cea mai mare parte din fluxul de gaze și energie electrică și care dețin majoritatea activelor de pe piață au un acces mai consistent și mai bun la informații decât noii operatori. În sectorul energiei electrice, există cerințe sub formă de orientări atașate regulamentului care stabilesc cerințele de transparență în producția de energie electrică, însă acestea nu sunt suficiente, iar în sectorul gazelor nu există nicio astfel de cerință în prezent. De aceea, se propune extinderea cerințelor de transparență pentru a acoperi stocurile de gaze, previziunile de cerere și ofertă, costurile pentru echilibrarea rețelei și comercializarea.

Aplicarea corectă și integrală a acestor cerințe trebuie controlată și monitorizată de către autoritățile naționale de reglementare; prin urmare, competențele acestora trebuie consolidate în mod corespunzător.

În ceea ce privește transparența privind derivatele și instrumentele financiare pentru care prezentele propuneri nu prevăd cerințe suplimentare aplicabile societăților în cauză, Comisia va examina acest aspect în detaliu și va ajunge la o concluzie pe la jumătatea anului 2008. Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic și Comitetul autorităților europene de reglementare a piețelor valorilor mobiliare sunt invitate să coopereze pentru a realiza o analiză mai aprofundată și să își dea avizul cu privire la necesitatea de a supune tranzacțiile prevăzute în contractele de furnizare de gaze și energie electrică și

derivatele din domeniul gazelor și al energiei electrice unor cerințe de transparență înainte și/sau după tranzacționare.

5.3. Accesul la instalațiile de depozitare

Directiva existentă privind piața internă în sectorul gazelor naturale prevede că în timp ce depozitarea reprezintă o infrastructură esențială pentru a permite aprovizionarea consumatorilor, operatorii de sisteme de depozitare trebuie să permită accesul terților. Statele membre au posibilitatea de a asigura accesul la aceste instalații de depozitare fie conform condițiilor definite de autoritatea de reglementare, fie obligând operatorii de sisteme de depozitare să negocieze cu consumatorii condițiile de acces. Cerințele prevăzute de directivă se limitează la principii și lasă statelor membre o marjă mare de manevră în ceea ce privește definirea cadrului lor de reglementare. Aceste principii au căpătat consistență în cadrul Forumului de la Madrid, unde toate părțile interesate au convenit în mod voluntar asupra Orientărilor de bună practică privind accesul terților pentru operatorii de sisteme de depozitare (GGPSSO). Cu toate acestea, ERGEG a concluzionat că, în general, punerea în aplicare a acestor orientări este nesatisfăcătoare.

Pentru o aplicare eficientă a acestor orientări, Comisia propune patru măsuri:

- transformarea principiilor din orientări în principii obligatorii din punct de vedere juridic și acordarea posibilității de a aplica detaliat orientările prin intermediul procedurii de comitologie;
- stabilirea separării juridice și funcționale a operatorilor de sisteme de depozitare care fac parte din întreprinderi de furnizare;
- creșterea competențelor autorităților naționale de reglementare cu privire la supravegherea accesului la instalațiile de depozitare;
- impunerea clarității regimului de reglementare aplicat instalațiilor de depozitare.

Pentru ca aceste orientări să devină obligatorii din punct de vedere juridic, regulamentul va fi extins în sensul stabilirii modului în care operatorii de sisteme de depozitare trebuie să ofere servicii de acces terților, trebuie să aloce capacitățile și să se ocupe de managementul congestionării. Acesta va defini, de asemenea, cerințele privind transparența și va propune măsuri care să permită dezvoltarea unei piețe secundare a capacității de depozitare. Aceste norme trebuie să garanteze că toată capacitatea de depozitare disponibilă pentru terți este oferită pe piață într-un mod nediscriminatoriu și transparent și că blocarea de capacitate neutilizată este puternic descurajată. De asemenea, aceste norme servesc la asigurarea coerenței cu cerințele minime propuse pentru infrastructurile care fac obiectul unei derogări.

Prin impunerea separării juridice și funcționale a operatorilor de sisteme de depozitare, accesul efectiv la instalațiile de depozitare se va îmbunătăți semnificativ. Faptul că, în prezent, furnizorii care necesită instalații de depozitare trebuie să își contacteze concurenții pentru a contracta capacitatea necesară nu sporește încrederea în piață și reprezintă un obstacol major pentru intrarea pe piață a unor operatori noi. Separarea operatorilor de sisteme de depozitare va contribui la îmbunătățirea acestei situații și va permite concurenților și autorităților de reglementare să verifice dacă s-a oferit pe piață întreaga capacitate de depozitare disponibilă.

Comisia propune eliminarea ambiguității care există în acest moment cu privire la proporția din capacitatea de depozitare oferită pe piață, solicitând tuturor statelor membre să stabilească anumite criterii privind momentul și modalitatea de aplicare a criteriilor privind accesul terților la instalațiile de depozitare și în care acestea trebuie făcute publice. În consecință, autoritatea de reglementare are sarcina de a controla dacă aceste criterii sunt aplicate corect pentru toate instalațiile de depozitare.

5.4. Accesul la terminalele GNL

Rolul GNL în aprovizionarea cu gaze a Uniunii Europene devine din ce în ce mai important, și s-au planificat sau sunt în curs investiții majore în terminale GNL. Din această cauză, sunt necesare norme transparente privind accesul la terminalele GNL. Autoritățile de reglementare au identificat necesitatea, iar ERGEG a elaborat orientările în vederea definirii unei abordării comune a accesului terților la terminalele GNL.

Deși numeroase terminale GNL construite au beneficiat de derogarea de la dispozițiile privind accesul terților și intervenția reglementară menționate la articolul 22 din directivă, există și terminale GNL pentru care se aplică normele privind accesul terților. Întrucât directiva actuală nu impune decât o cerință generală conform căreia accesul trebuie reglementat, aceasta permite interpretări divergente în rândul statelor membre. În plus, derogarea acordată în temeiul articolului 22 este întotdeauna temporară și în momentul în care perioada de derogare va fi expirat, terminalele GNL vor fi supuse reglementării. Prin urmare, Comisia propune impunerea unor norme mai bine definite privind accesul terților la terminalele GNL. Pentru ca aceste orientări să devină obligatorii din punct de vedere juridic, regulamentul va fi extins în vederea stabilirii modului în care operatorii de terminale GNL trebuie să ofere servicii de acces terților, trebuie să aloce capacitățile și să se ocupe de managementul congestionării. Acesta va defini, de asemenea, cerințele privind transparența și va propune măsuri care să permită dezvoltarea unei piețe secundare a capacității terminalelor. De asemenea, aceste norme servesc la asigurarea coerenței cu cerințele minime propuse pentru infrastructurile care fac obiectul unei derogări.

5.5. Contractele de furnizare pe termen lung

Contractele de furnizare bilaterale în aval oferă posibilitatea sectoarelor cu o activitate energetică intensă să obțină prețuri mai previzibile. Totuși, aceste contracte riscă să închidă piața din aval împiedicând consumatorii să își schimbe furnizorul și limitând astfel concurența. Pentru a reduce nesiguranța de pe piață, în următoarele luni, Comisia va furniza asistență corespunzătoare privind conformitatea contractelor de furnizare bilaterale încheiate pe termen lung cu legislația comunitară în domeniul concurenței.

5.6. Un cadru pentru crearea treptată a unei piețe europene cu amănuntul

Nici pe piața de energie electrică, nici pe cea de gaze nu se poate vorbi deocamdată de o piață europeană cu amănuntul (consumatori casnici și întreprinderi mici), deoarece consumatorii, presupunând că pot alege, sunt obligați în continuare să opteze pentru un furnizor având sediul în aceeași țară. Realizarea unei piețe a consumatorilor finali cu adevărat europeană reprezintă scopul ultim al piețelor interne de energie electrică și gaze: aceasta este necesară pentru crearea unor piețe competitive și pentru creșterea la maximum a eficienței. Liberalizarea în cadrul pieței cu amănuntul este importantă pentru a garanta că toți cetățenii UE pot beneficia de pe urma concurenței. Dacă liberalizarea s-ar aplica numai marilor consumatori, consumatorii casnici europeni ar fi obligați în final să își subvenționeze sectorul

și s-ar produce o distorsionare a semnalelor de investiții în noi capacități de producție și furnizare. De la 1 iulie 2007, toate piețele cu amănuntul din UE au fost deschise concurenței, însă, în realitate, mulți consumatori sunt legați de furnizorii lor tradiționali, deoarece nu s-a instituit un cadru juridic corespunzător, așa cum s-a solicitat. O piață cu amănuntul la nivel european poate fi creată doar progresiv. Pentru a stimula acest proces, Comisia are în vedere constituirea unui forum privind piața cu amănuntul, prin analogie cu experiența pozitivă a Forumurilor de la Florența și de la Madrid. Un astfel de forum ar permite concentrarea asupra unor aspecte specifice pieței cu amănuntul și ar trebui să constituie o platformă pentru promovarea de către toate părțile interesate a unei piețe cu amănuntul la nivel european. Forumul ar oferi asistență cu privire la obligațiile propuse pentru statele membre și autoritățile de reglementare în ceea ce privește stabilirea unor norme clare privind concurența de pe piața cu amănuntul, în vederea unei armonizări treptate a normelor pieței pentru a permite crearea unor piețe cu amănuntul transfrontaliere.

De asemenea, existența unor piețe cu amănuntul funcționale va avea un rol foarte important în sensibilizarea consumatorilor față de consumul casnic de energie și față de costul acesteia, întrucât toate măsurile de reducere a emisiilor de CO₂ și de creștere a eficienței energetice necesită participarea consumatorilor casnici. Concurența pentru aprovizionarea consumatorilor casnici va determina consumatorii să fie mai atenți la aspectele privind eficiența energetică. Cu toate acestea, practicile actuale în care consumatorii primesc factura finală pentru consumul realizat numai după un an nu conduc la o astfel de conștientizare și nici nu le permite furnizorilor să ofere servicii competitive care să diferențieze consumatorii casnici în funcție de nevoile specifice ale acestora. Prin urmare, furnizorii trebuie să ofere mai multe informații astfel încât consumatorii să poată verifica mai des evoluția consumului și a costurilor lor de energie electrică.

Este evident că libertatea de alegere a consumatorilor trebuie însoțită de garanții puternice ale drepturilor acestora. Consumatorii vulnerabili beneficiază deja de un grad ridicat de protecție conform directivei actuale, ceea ce le permite accesul la energia de care au nevoie pentru a avea o viață normală. Totuși, aceste măsuri au fost aplicate incorect în unele țări și pentru a clarifica acest context, Comisia propune definirea unor orientări cu caracter obligatoriu. În același timp, Comisia propune consolidarea drepturilor tuturor consumatorilor, printre altele acordându-le dreptul de a-și schimba furnizorul în orice moment și solicitând societăților de energie electrică să regleze conturile în termen de o lună de la schimbarea furnizorului de către un consumator.

În cele din urmă, Comisia a ajuns la concluzia că pentru operatorii de sisteme de distribuție (OSD) normele actuale privind separarea juridică și funcțională sunt suficiente. Prin urmare, nu propune extinderea la OSD a normelor privind separarea proprietății, prezentate în capitolul 4 de mai sus.

6. COOPERAREA PENTRU CONSOLIDAREA SIGURANȚEI APROVIZIONĂRII

6.1. Monitorizarea siguranței aprovizionării de către operatorii de sisteme de transport

Este important să se asigure că sistemele de energie electrică și gaze pot răspunde cererii chiar și în momentele de vârf. În cazul energiei electrice, acest lucru este posibil numai atunci când există o capacitate de producție suficientă (adecvarea capacităților) și rețeaua este capabilă să

transporte energia de la producători la consumatorii finali (adecvarea rețelei). În cazul gazelor naturale, trebuie create capacități suficiente de import și depozitare.

Directiva 2005/89/CE solicită autorităților naționale de reglementare să raporteze anual Comisiei, cu sprijinul operatorilor de sisteme de transport, privind siguranța aprovizionării cu energie electrică. Directiva 2004/67/CE solicită statelor membre să raporteze privind siguranța aprovizionării cu gaze și privind cadrul de reglementare pentru a spori investițiile în infrastructură. Conform modificărilor propuse la Regulamentele (CE) nr. 1228/2003 și (CE) nr. 1775/2003, rețeaua de operatori europeni de sisteme de transport trebuie să realizeze previziuni privind adecvarea sistemului pentru fiecare vară și iarnă, precum și pe termen lung. Pentru a lua în considerare posibilitățile de export și de import de energie electrică și de gaze în condiții de cerere accentuată, este necesară o perspectivă la nivel european. Datorită fluxurilor transfrontaliere de energie electrică și gaze din piața internă, această perspectivă trebuie dobândită la nivel european.

6.2. Cooperarea statelor membre

Legislația europeană dispune de două instrumente pentru garantarea siguranței aprovizionării cu gaze. În primul rând, Directiva 2003/55/CE a introdus obligații generale de monitorizare pentru statele membre. În al doilea rând, Directiva 2004/67/CE prezintă în mod specific măsuri de garantare a siguranței aprovizionării cu gaze. Aceasta din urmă instituie Grupul de coordonare pentru gaz și stabilește un „mecanism comunitar” în cazul întreruperii aprovizionării.

Aceste instrumente vizează crearea unei platforme de coordonare. Ele nu stabilesc obiective cantitative privind siguranța aprovizionării și nici nu impun obligații legate de stocurile de gaze. În cele din urmă, aceste instrumente nu oferă un cadru de cooperare regională în cazul unor întreruperi grave ale aprovizionării.

Directiva 2004/67/CE nu a fost transpusă decât recent de către statele membre. În temeiul articolului 10 al acesteia, Comisia trebuie să raporteze, până la data de 19 mai 2008, în ceea ce privește punerea în aplicare a directivei și, în special, eficiența instrumentelor create de aceasta și poate formula și alte propuneri privind siguranța aprovizionării. În special, acest raport va viza măsurile de siguranță a aprovizionării legate de stocurile de gaze.

Din acest motiv, ca primă măsură, prezentele propuneri nu modifică Directiva 2004/67/CE și se referă doar la două aspecte:

- *Creșterea obligațiilor de transparență la nivelul stocurilor comerciale.* Fiecare operator de sistem de depozitare ar avea obligația să facă publică în fiecare zi cantitatea de gaze de lucru care se află în instalațiile sale. Această obligație ar crește considerabil încrederea reciprocă în materie de asistență regională și bilaterală în cazul unor întreruperi grave ale aprovizionării.
- *Solidaritate.* Se propune ca statele membre să coopereze pentru a promova solidaritatea regională și bilaterală. Această cooperare este menită să acopere situațiile care ar putea conduce la întreruperi grave ale aprovizionării cu gaze într-un stat membru. Un exemplu care ilustrează această coordonare este simplificarea măsurilor naționale în caz de urgență sau elaborarea de modalități practice de asistență reciprocă. Comisia va adopta, după caz, orientări privind cooperarea în contextul solidarității regionale.

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 95,

având în vedere propunerea Comisiei⁸,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European⁹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor¹⁰,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat¹¹,

întrucât:

- (1) Piața internă a energiei electrice, care a fost pusă în aplicare treptat începând cu 1999, are drept obiectiv a oferi tuturor consumatorilor din Comunitate, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri și un comerț transfrontalier mai intens, pentru a garanta progrese în materie de eficacitate, prețuri competitive și îmbunătățirea calității serviciilor, precum și pentru a contribui la siguranța aprovizionării și la dezvoltarea durabilă.
- (2) Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE¹² și Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică¹³ au adus o contribuție semnificativă la crearea pieței interne a energiei electrice.
- (3) Cu toate acestea, în prezent, nu se poate garanta niciunei companii europene dreptul de a vinde energie electrică în orice stat membru, în condiții de egalitate, fără discriminare sau vreun dezavantaj. Nu există, în special, un acces nediscriminatoriu la

⁸ JO C [...], [...], p. [...].

⁹ JO C [...], [...], p. [...].

¹⁰ JO C [...], [...], p. [...].

¹¹ JO C [...], [...], p. [...].

¹² JO L 176, 15.7.2003, pp. 37 – 56.

¹³ JO L 176, 15.7.2003, p.1.

rețea și nici un nivel comparabil în ceea ce privește supravegherea normativă din fiecare stat membru.

- (4) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa”¹⁴ a subliniat importanța realizării pieței interne a energiei electrice și a creării unor condiții de concurență echitabile pentru toate întreprinderile din domeniul energiei electrice din Comunitate. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu referitoare la perspectivele privind piețele interne de gaz și de energie electrică¹⁵ și Comunicarea Comisiei intitulată „Anchetă efectuată în temeiul articolului 17 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 în sectoarele europene ale gazului și energiei electrice (raport final)”¹⁶ au demonstrat că normele și măsurile actuale nu oferă cadrul necesar îndeplinirii obiectivului de a realiza o piață internă funcțională.
- (5) Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 trebuie adaptat în conformitate cu aceste comunicări pentru a îmbunătăți cadrul de reglementare al pieței interne în sectorul energiei electrice.
- (6) Este necesară, în special, cooperarea sporită și coordonarea între operatorii de sisteme de transport, pentru a asigura compatibilitatea progresivă a codurilor tehnice și comerciale, în vederea asigurării și gestionării unui acces eficient la rețelele de transport transfrontaliere, precum și pentru a garanta o planificare previzională coordonată a sistemului european de transport și o evoluție tehnică sănătoasă a acestuia, acordând atenția cuvenită protecției mediului și pentru a promova eficiența energetică și cercetarea și inovarea în special în ceea ce privește asigurarea pătrunderii energiilor regenerabile și a diseminării tehnologiilor cu emisii reduse de carbon. Operatorii de sisteme de transport trebuie să își exploateze rețelele în conformitate cu aceste coduri tehnice și comerciale compatibile.
- (7) În scopul asigurării unei gestionări optime a rețelei de transport a energiei electrice, precum și pentru a permite schimburile comerciale și furnizarea transfrontaliere de electricitate către consumatori finali aflați în alte state membre, trebuie înființată o rețea europeană a operatorilor de sisteme de transport. Atribuțiile acesteia trebuie duse la îndeplinire în conformitate cu normele comunitare în materie de concurență, care rămân aplicabile deciziilor rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport. Aceste atribuții trebuie definite clar, iar metoda lor de lucru trebuie să garanteze eficacitate, reprezentativitate și transparență. Având în vedere faptul că un progres mai eficient poate fi realizat printr-o abordare la nivel regional, operatorii de sisteme de transport ar trebui să înființeze structuri regionale în cadrul structurii generale de cooperare, garantând, în același timp, faptul că rezultatele la nivel regional sunt compatibile cu codurile și planurile de investiții la nivel comunitar. Cooperarea în cadrul acestor structuri regionale presupune separarea efectivă a activităților de exploatare a rețelelor de activitățile legate de producție și furnizare, în absența căreia cooperarea regională dintre operatorii de sisteme de transport poate da naștere unui risc de comportament anticoncurențial.

¹⁴ COM(2007) 1.

¹⁵ COM(2006) 841.

¹⁶ SEC(2006) 1724.

- (8) Toți participanții pe piață prezintă un interes în activitatea care se așteaptă să fie desfășurată de rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport. Prin urmare, procesul de consultare este esențial, iar structurile existente care sunt instituite în vederea facilitării și simplificării acestui proces, cum ar fi Uniunea pentru coordonarea și transportul energiei electrice (UCTE), trebuie să joace un rol important.
- (9) Monitorizarea pieței realizată în ultimii ani de autoritățile naționale de reglementare și de Comisie a demonstrat că cerințele de transparență și normele privind accesul la infrastructură sunt insuficiente.
- (10) Accesul egal la informații despre starea fizică a sistemului este necesar astfel încât toți participanții pe piață să poată evalua situația globală a cererii și a ofertei și să poată identifica cauzele variațiilor prețului angro. Acest lucru cuprinde informații mai precise privind producția energiei electrice, cererea și oferta, capacitatea rețelei, fluxurile și întreținerea, echilibrarea și capacitatea de rezervă.
- (11) În scopul sporirii încrederii în piață, participanții de pe piață trebuie să se asigure că orice comportament abuziv riscă să fie sancționat. Autoritățile competente trebuie abilitate să investigheze cu eficiență alegațiile referitoare la abuzurile de piață. Prin urmare, este necesar să se permită autorităților competente să acceseze datele care oferă informații cu privire la deciziile operaționale luate de întreprinderile de furnizare. Pe piața energiei electrice, cele mai multe dintre deciziile relevante sunt luate de către producători, care trebuie să pună aceste informații la dispoziția autorităților competente pentru o perioadă de timp determinată. Micii producători, care nu au nicio posibilitate reală de a denatura concurența, trebuie să fie scutiți de la această obligație.
- (12) Concurența care vizează consumatorii casnici impune ca furnizorii să nu fie împiedicați să intre pe noi piețe cu amănuntul. În consecință, normele și responsabilitățile care guvernează lanțul de distribuție trebuie cunoscute de toți participanții pe piață și trebuie armonizate, pentru a consolida integrarea pieței comunitare.
- (13) Investițiile în noi infrastructuri majore trebuie puternic promovate, asigurându-se, în același timp, funcționarea corectă a pieței interne a energiei electrice. În scopul sporirii efectului pozitiv asupra concurenței și asupra siguranței aprovizionării al interconectărilor de curent continuu care beneficiază de derogare, sunt necesare testarea interesului prezentat de acestea pe piață în timpul etapei de planificare a proiectului și punerea în aplicare a normelor privind managementul congestionării. În cazul unor interconectări de curent continuu situate pe teritoriul mai multor state membre, cererea de derogare trebuie tratată de Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic, instituită prin Regulamentul (CE) nr. ...¹⁷, pentru a se putea ține seama în mare măsură de implicațiile transfrontaliere și în scopul simplificării procedurilor administrative. În plus, având în vedere profilul excepțional de risc privind elaborarea acestor proiecte majore de infrastructură privilegiate, este posibilă scutirea, în mod temporar, a întreprinderilor de furnizare și de producție de la aplicarea normelor privind separarea completă în ceea ce privește proiectele vizate.

¹⁷ JO L...

- (14) Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 prevede că anumite măsuri trebuie adoptate în conformitate cu Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a normelor privind exercitarea competențelor de executare conferite Comisiei¹⁸.
- (15) Decizia 1999/468/CE a fost modificată prin Decizia 2006/512/CE, care a introdus o procedură de reglementare cu control în cazul măsurilor cu caracter general menite a modifica unele elemente neesențiale ale unui act de bază adoptat în conformitate cu procedura menționată la articolul 251 din tratat, inclusiv prin eliminarea unora dintre aceste elemente sau prin completarea actului prin adăugarea de noi elemente neesențiale.
- (16) În conformitate cu Declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei¹⁹ privind Decizia 2006/512/CE, pentru ca această nouă procedură să fie aplicabilă actelor deja în vigoare adoptate în conformitate cu procedura menționată la articolul 251 din tratat, acestea trebuie adaptate în conformitate cu procedurile aplicabile.
- (17) În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 este necesar să se acorde Comisiei competența, în special, de a stabili sau de a adopta orientările necesare pentru a asigura gradul minim de armonizare necesar în vederea realizării obiectivului prezentului regulament. Întrucât măsurile respective au un domeniu general de aplicare și vizează modificarea unor elemente neesențiale din Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 și completarea Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 prin adăugarea de noi elemente neesențiale, acestea trebuie adoptate în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 5a din Decizia 1999/468/CE.
- (18) Prin urmare, Regulamentul (CEE) nr. 1228/2003 trebuie modificat în consecință,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Regulamentul (CE) nr. 1228/2003 se modifică după cum urmează:

- (1) La articolul 1 se adaugă următorul paragraf:

„Prezentul regulament vizează, de asemenea, facilitarea realizării unei piețe cu amănuntul transfrontaliere funcționale și transparente, precum și a unei piețe angro funcționale și transparente. Prezentul regulament prevede mecanismele de armonizare a acestor norme.”

- (2) La articolul 2 alineatul (2) se adaugă următoarea definiție:

(h) „agenție” înseamnă Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic instituită prin Regulamentul (CE) nr. ...²⁰”.

¹⁸ JO L 184, 17.7.1999, p. 23. Decizie, astfel cum a fost modificată prin Decizia 2006/512/CE (JO L 200, 22.7.2006, p. 11).

¹⁹ JO L 255, 21.10.2006, p. 1.

²⁰ JO L...

- (3) Se inserează următoarele articole 2a-2h:

„Articolul 2a

Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică

Operatorii de sisteme de transport cooperează la nivel comunitar prin înființarea Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică, în scopul asigurării unei gestionări optime și a unei evoluții tehnice sănătoase a rețelei europene de transport de energie electrică.

Articolul 2b

Înființarea Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică

1. Cel târziu până la [...], operatorii de sisteme de transport de energie electrică transmit Comisiei și agenției proiectul de statut, o listă a viitorilor membri și proiectul de norme de procedură, inclusiv normele de procedură cu privire la consultarea părților interesate, aparținând Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică care urmează să fie instituită.
2. În termen de șase săptămâni de la primirea documentelor de mai sus, agenția furnizează Comisiei un aviz cu privire la proiectul de statut, la lista membrilor și la normele de procedură.
3. Comisia furnizează un aviz cu privire la proiectul de statut, la lista membrilor și la normele de procedură în termen de 3 luni de la primirea avizului agenției.
4. În termen de 3 luni de la primirea avizului Comisiei, operatorii de sisteme de transport înființează Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică, căreia îi adoptă statutul și normele de procedură, pe care le publică.

Articolul 2c

Atribuțiile Rețelei europene a operatorilor de rețele de transport de energie electrică

1. Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică adoptă:
 - (a) codurile tehnice și comerciale în domeniile menționate la alineatul (3);
 - (b) instrumentele comune pentru exploatarea rețelelor și planurile de cercetare;
 - (c) un plan de investiții pe 10 ani, inclusiv o proiecție cu privire la adecvarea capacității de producție, la fiecare doi ani;
 - (d) un program anual de activitate;
 - (e) un raport anual;
 - (f) perspectivele anuale de vară și de iarnă cu privire la adecvarea capacităților.

2. Programul anual de activitate menționat la alineatul (1) litera (d) cuprinde o listă și o descriere a codurilor tehnice și comerciale, un plan cu privire la exploatarea comună a rețelei și la desfășurarea în comun a activităților de cercetare și dezvoltare care vor fi elaborate în decursul anului în cauză, precum și un calendar previzional.
3. Codurile tehnice și comerciale detaliate acoperă următoarele domenii, în conformitate cu prioritățile definite în programul anual de activitate:
 - (a) normele privind securitatea și fiabilitatea;
 - (b) normele privind conectarea și accesul la rețea;
 - (c) normele privind schimbul de date și decontarea;
 - (d) normele privind interoperabilitatea;
 - (e) procedurile operaționale pentru situații de urgență;
 - (f) normele privind alocarea capacității și managementul congestionării;
 - (g) normele privind schimburile comerciale;
 - (h) normele privind transparența;
 - (i) normele de echilibrare, inclusiv normele privind rezerva de energie;
 - (j) normele privind structurile armonizate de tarifare a transportului, inclusiv semnalele de localizare și normele privind compensarea între OST;
 - (k) normele privind eficiența energetică a rețelelor de electricitate.
4. Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică monitorizează punerea în aplicare a codurilor tehnice și comerciale și include rezultatul activităților de monitorizare în raportul anual menționat la alineatul (1) litera (e).
5. Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică publică, la fiecare doi ani, un plan european de investiții în rețea pe 10 ani. Acest plan de dezvoltare cuprinde modelarea rețelei integrate, scenariul de dezvoltare, un raport privind adecvarea capacității de producție, precum și evaluarea durabilității sistemului. Planul de investiții se bazează, în special, pe planuri naționale de investiții și pe Orientările pentru rețelele energetice transeuropene în temeiul Deciziei nr. 1364/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului²¹. Acesta identifică deficiențele investiționale, în special în ceea ce privește capacitățile transfrontaliere.
6. La cererea Comisiei, Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică oferă consultanță Comisiei cu privire la adoptarea de orientări, în conformitate cu articolul 8.

²¹ JO L 262, 22.9.2006, p. 1.

Articolul 2d

Monitorizarea efectuată de către agenție

1. Agenția monitorizează executarea atribuțiilor Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică menționate la articolul 2c alineatul (1).
2. Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică transmite agenției proiectul de coduri tehnice și comerciale, proiectul planului de investiții pe 10 ani și proiectul programului anual de activitate, inclusiv informații cu privire la procesul de consultare.

Agenția poate furniza Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică un aviz, în termen de 3 luni.

Agenția furnizează Comisiei un aviz motivat corespunzător, în cazul în care consideră că proiectul programului anual de activitate sau al planului de investiții pe 10 ani nu garantează respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței.

Articolul 2e

Instituirea și evaluarea codurilor tehnice și comerciale

1. După consultarea agenției, Comisia poate invita Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică să pregătească, într-un termen rezonabil, coduri în domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3), în cazul în care apreciază că aceste coduri sunt necesare pentru funcționarea eficientă a pieței.
2. Agenția furnizează Comisiei un aviz motivat corespunzător, în cazul în care consideră că:
 - (a) codurile tehnice sau comerciale adoptate de Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică în domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3) nu garantează respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței;
 - (b) Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică nu reușește să adopte, de comun acord și într-o perioadă de timp rezonabilă, un cod tehnic sau comercial într-unul din domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3);
 - (c) operatorii de sisteme de transport nu reușesc să implementeze un anumit cod tehnic sau comercial adoptat de Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică într-unul din domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3).
3. Comisia poate adopta, din proprie inițiativă sau la recomandarea agenției, orientări cu privire la domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3), în cazul în care consideră că:

- (a) codurile tehnice sau comerciale adoptate de Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică în domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3) nu garantează respectarea principiilor nediscriminării, concurenței efective și funcționării eficiente a pieței;
- (b) Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică nu reușește să adopte, de comun acord și într-o perioadă de timp rezonabilă, un cod tehnic sau comercial într-unul din domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3);
- (c) operatorii de sisteme de transport nu reușesc să implementeze un anumit cod tehnic sau comercial adoptat de Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică într-unul din domeniile enumerate la articolul 2c alineatul (3).

Acele măsuri, care au scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezentul regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 13 alineatul (2).

- 4. Alineatul (3) nu aduce atingere competenței Comisiei de a adopta sau de a modifica orientările, în conformitate cu articolul 8.

Articolul 2f

Consultări

- 1. În decursul îndeplinirii sarcinilor care îi revin, Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică consultă în detaliu și într-un stadiu incipient, în mod deschis și transparent, toți participanții relevanți pe piață, în special în momentul pregătirii codurilor tehnice și comerciale și a programului anual de activitate menționate la articolul 2c alineatele (1) și (3); consultarea include întreprinderi de furnizare și producție, consumatori, utilizatori ai sistemelor, operatori de sisteme de distribuție, precum și asociații (industriale) relevante, organisme tehnice și platforme ale părților interesate.
- 2. Toate documentele și procesele-verbale ale întrunirilor care au legătură cu aspectele menționate la alineatul (1) se publică.
- 3. Înainte de adoptarea programului anual de activitate și a codurilor tehnice și comerciale menționate la articolul 2c alineatele (1) și (3), Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică prezintă observațiile primite în cadrul consultării, precum și modul în care acestea au fost luate în considerare. În cazul în care observațiile nu au fost luate în considerare, aceasta furnizează un aviz motivat.

Articolul 2g

Costuri

Costurile legate de activitățile Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică menționate la articolele 2a–2h sunt suportate de operatorii de sisteme de transport și se iau în considerare la calcularea tarifelor.

Articolul 2h

Cooperarea regională a operatorilor de sisteme de transport

1. Operatorii de sisteme de transport instituie o cooperare regională în cadrul Rețelei europene a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică, pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor menționate la articolul 2c alineatul (1). Aceștia publică, în special, un plan regional de investiții la fiecare doi ani și pot lua decizii privind investițiile pe baza acestuia.

Planul regional de investiții nu poate intra în contradicție cu planul de investiții pe 10 ani menționat la articolul 2c alineatul (1) litera (c).

2. Operatorii de sisteme de transport promovează acorduri operaționale, în vederea asigurării unei gestionări optime a rețelei, precum și dezvoltarea schimburilor de energie, alocarea de capacități transfrontaliere prin licitații implicite, precum și integrarea mecanismelor de echilibrare și a celor privind rezerva de energie.
3. Zona geografică acoperită de fiecare structură de cooperare regională poate fi definită de către Comisie. Măsura respectivă, care vizează modificarea anumitor elemente neesențiale din prezentul regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 13 alineatul (2).

În acest scop, Comisia poate consulta Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport de energie electrică și agenția.”

- (4) Articolul 5 se modifică după cum urmează:

- (a) titlul se înlocuiește după cum urmează: „Furnizarea de informații”;
- (b) se adaugă alineatele (4), (5) și (6) după cum urmează:

„4. Operatorii de sisteme de transport publică datele pertinente cu privire la cererea previzionată și la cererea reală, la disponibilitatea și utilizarea reală a activelor de producție și de sarcină, la disponibilitatea și utilizarea rețelei și a interconectărilor, precum și la energia de echilibrare și la capacitatea de rezervă.

5. Participanții pe piață implicați furnizează operatorilor de sisteme de transport datele pertinente.

6. Întreprinderile de producție care au în proprietate sau care exploatează active de producție, dintre care cel puțin unul are o capacitate instalată de minim 250 MW,

păstrează la dispoziția autorității naționale de reglementare, a autorității naționale în materie de concurență și a Comisiei, timp de cinci ani, datele orare ale tuturor centralelor, necesare în vederea verificării deciziilor operaționale de dispecerizare, precum și comportamentul pe bursele de energie electrică, în cadrul licitațiilor pentru interconectări, pe piețele energiei de rezervă și pe piețele extrabursiere. Informațiile orare pentru fiecare centrală includ, fără a se limita la, datele cu privire la capacitatea de producție disponibilă și la rezervele angajate, inclusiv alocarea acestor rezerve angajate la nivelul fiecărei centrale individuale în momentul tranzacționării pe bursă sau în momentul producției.”

(5) La articolul 6, alineatul (6) se înlocuiește cu următorul text:

„6. Toate veniturile care decurg din alocarea interconectării se utilizează pentru realizarea obiectivelor de mai jos, în următoarea ordine de prioritate:

- (a) garantarea disponibilității reale a capacității alocate;
- (b) investiții în rețea care să mențină sau să ducă la creșterea capacităților de interconectare;

În cazul în care veniturile nu pot fi utilizate în scopurile prevăzute la literele (a) sau (b) de la primul paragraf, acestea se plasează într-un cont separat până în momentul în care pot fi folosite pentru realizarea acestor obiective. În cazul unui operator independent de sistem, toate veniturile rămase după aplicarea literelor (a) și (b) vor fi reținute de către acesta, într-un cont separat, până în momentul în care pot fi utilizate pentru obiectivele menționate la literele (a) și (b) de la primul paragraf.”

(6) Articolul 7 se înlocuiește după cum urmează:

„Articolul 7

Interconectări noi

1. Noile interconectări de curent continuu dintre statele membre pot fi scutite, la cerere și pentru o perioadă limitată de timp, de la aplicarea dispozițiilor articolului 6 alineatul (6) din regulament și ale articolelor 8, 20 și 23 alineatele (2), (3) și (4) din Directiva 2003/54/CE, în următoarele condiții:

- (a) investiția trebuie să conducă la intensificarea concurenței în domeniul furnizării energiei electrice;
- (b) investiția prezintă un nivel de risc care nu ar permite realizarea sa fără acordarea unei derogări;
- (c) interconectarea trebuie să se afle în proprietatea unei persoane fizice sau juridice separate, cel puțin din punctul de vedere al formei juridice, de operatorii în sistemele cărora se va construi;
- (d) se percep taxe de la utilizatorii interconectării respective;

- (e) de la deschiderea parțială a pieței prevăzută la articolul 19 din Directiva 96/92/CE, nicio parte a capitalului sau a costurilor de exploatare a interconectării nu a fost recuperată de la nicio componentă a taxelor aplicate pentru utilizarea sistemelor de transport sau distribuție legate de interconectare;
 - (f) derogarea nu aduce atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne de energie electrică, nici funcționării corespunzătoare a sistemului reglementat la care este legată interconectarea.
2. Alineatul (1) se aplică, de asemenea, în situații excepționale, și interconectărilor de curent alternativ, cu condiția ca costurile și riscurile investiționale aferente să fie foarte mari comparativ cu costurile și riscurile suportate în mod normal la conectarea printr-un interconector de curent alternativ a două sisteme naționale de transport învecinate.
 3. Alineatul (1) se aplică și în cazul creșterilor semnificative de capacitate în interconectările existente.
 4. Agenția poate hotărî, de la caz la caz, cu privire la derogările prevăzute la alineatele (1), (2) și (3). O derogare poate acoperi total sau parțial capacitatea noii interconectări sau pe cea a interconectării existente cu o capacitate semnificativ crescută.

La luarea deciziei de acordare a unei derogări, se ia în considerare, de la caz la caz, necesitatea de a impune condiții referitoare la durata derogării și accesul nediscriminatoriu la interconectare. La luarea deciziei privind respectivele condiții, se vor lua în calcul, în special, capacitatea suplimentară ce va fi construită sau modificarea capacității existente, orizontul de timp al proiectului și condițiile naționale.

Înainte de acordarea unei derogări, agenția decide cu privire la normele și mecanismele de gestionare și alocare a capacității. Agenția impune ca normele referitoare la managementul congestionării să includă obligația de a oferi pe piață capacitatea neutilizată și impune ca utilizatorii instalației să aibă dreptul de a-și comercializa capacitățile contractate pe piața secundară. La evaluarea criteriilor menționate la alineatul 1 literele (a), (b) și (f) din prezentul articol, agenția ia în considerare rezultatele respectivei proceduri de alocare a capacităților.

Decizia de derogare, inclusiv condițiile prevăzute la cel de-al doilea paragraf, trebuie motivate corespunzător și publicate. Agenția consultă autoritățile de reglementare în cauză.

5. Agenția transmite Comisiei, fără întârziere, o copie a tuturor cererilor de derogare, imediat după primirea acestora. Agenția notifică fără întârziere Comisiei decizia luată, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta. Aceste informații pot fi comunicate Comisiei în formă consolidată, permițându-i-se astfel să ajungă la o decizie bine fundamentată. Informațiile trebuie să cuprindă, în special:
 - (a) motivele detaliate pe baza cărora agenția a acordat derogarea, inclusiv datele financiare care demonstrează necesitatea derogării;

- (b) analiza efectuată în privința efectelor acordării derogării asupra concurenței și asupra bunei funcționări a pieței interne a energiei electrice;
 - (c) motivele care justifică durata și cota din capacitatea totală a interconectării respective pentru care se acordă derogarea;
 - (d) rezultatul consultărilor cu autoritățile de reglementare în cauză.
6. În termen de două luni de la primirea unei notificări, Comisia poate solicita, printr-o decizie, ca agenția să modifice sau să retragă decizia de acordare a unei derogări. Această perioadă începe în ziua imediat următoare primirii notificării. Termenul de două luni poate fi prelungit cu încă două luni în cazul în care Comisia are nevoie de informații suplimentare. Această perioadă începe în ziua imediat următoare primirii informațiilor suplimentare complete. Perioada de două luni poate fi, de asemenea, prelungită cu acordul Comisiei și al agenției. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt furnizate în cadrul perioadei fixate în cerere, notificarea se consideră retrasă cu excepția cazurilor în care, înainte de expirarea perioadei, fie perioada a fost prelungită cu acordul Comisiei și al agenției, fie agenția a informat Comisia, furnizând justificările corespunzătoare, asupra faptului că notificarea este considerată a fi completă.

Agenția se conformează, în termen de patru săptămâni, deciziei Comisiei de modificare sau de retragere a deciziei de derogare și informează Comisia în consecință.

Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Aprobarea Comisiei cu privire la o decizie de derogare își încetează efectele la doi ani de la adoptare în cazul în care, la acea dată, construcția interconectării nu a început încă și la cinci ani de la adoptare în cazul în care, la acea dată, interconectarea nu este încă operațională.

7. Comisia poate adopta orientări cu privire la aplicarea condițiilor menționate la alineatul (1) și poate stabili procedura care trebuie urmată pentru aplicarea alineatelor (4) și (5). Această măsură, care are scopul de a modifica anumite elemente neesențiale din prezentul regulament prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control prevăzută la articolul 13 alineatul (2).”
- (7) Se inserează următorul articol 7a:

„Articolul 7a

Piețele cu amănuntul

Pentru a facilita realizarea unor piețe cu amănuntul transfrontaliere funcționale și transparente, la scară regională și comunitară, statele membre se asigură că rolurile și responsabilitățile operatorilor de sisteme de transport, ale operatorilor de sisteme de distribuție, ale furnizorilor și consumatorilor și, dacă este cazul, ale altor participanți pe piață sunt definite în ceea ce privește acordurile contractuale, angajamentele față

de consumatori, schimbul de date și normele privind decontarea, precum și proprietatea asupra datelor și responsabilitatea privind măsurarea.

Aceste norme se publică, fiind menite să armonizeze accesul transfrontalier la consumatori și sunt supuse revizuirii de către autoritățile de reglementare.”

(8) Articolul 8 se înlocuiește după cum urmează:

„Articolul 8

Orientări

1. Acolo unde este cazul, orientările referitoare la mecanismul de compensare a operatorilor de sisteme de transport precizează, în conformitate cu principiile menționate la articolele 3 și 4:
 - (a) detalii privind procedura de stabilire a operatorilor de sisteme de transport care sunt responsabili cu plata compensațiilor pentru fluxurile transfrontaliere, inclusiv în ceea ce privește separarea dintre operatorii sistemelor naționale de transport de unde provin fluxurile transfrontaliere și sistemele unde ajung în final aceste fluxuri, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2);
 - (b) detalii privind procedura de plată care trebuie urmată, inclusiv stabilirea primei perioade pentru care urmează a fi plătite compensații, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) al doilea paragraf;
 - (c) detalii privind metodologiile de stabilire a fluxurilor transfrontaliere găzduite, pentru care urmează a fi plătite compensații în temeiul articolului 3, atât în ceea ce privește cantitatea, cât și tipul fluxurilor, precum și amploarea acestor fluxuri care provin din și/sau ajung în sistemele de transport ale fiecărui stat membru, în conformitate cu articolul 3 alineatul (5);
 - (d) detalii privind metodologia de stabilire a costurilor și beneficiilor aferente găzduirii fluxurilor transfrontaliere, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6);
 - (e) detalii privind tratamentul, în contextul mecanismului de compensare între operatorii de sisteme de transport, al fluxurilor de energie electrică provenite din țări aflate în afara Spațiului Economic European sau care ajung în afara acestuia;
 - (f) participarea sistemelor naționale care sunt interconectate prin linii de curent continuu, în conformitate cu articolul 3.
2. De asemenea, orientările pot stabili normele aplicabile în vederea unei armonizări treptate a principiilor de bază pentru stabilirea taxelor aplicate producătorilor și consumatorilor (sarcină) în cadrul sistemelor tarifare naționale, inclusiv reflectarea mecanismului de compensare între OST în taxele de rețea naționale și prevederea unor semnale de localizare adecvate și eficiente, în conformitate cu principiile enunțate la articolul 4.

Orientările prevăd existența unor semnale de localizare adecvate și armonizate la nivel european.

Armonizările făcute în această privință nu trebuie să împiedice statele membre să aplice mecanisme pentru a garanta că taxele de acces la rețea suportate de către consumatori (sarcina) sunt comparabile pe întreg teritoriul lor.

3. După caz, orientările care asigură gradul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivul prezentului regulament specifică, de asemenea:
 - (a) detalii privind furnizarea de informații, în conformitate cu principiile prevăzute la articolul 5;
 - (b) detalii despre aspectele privind piețele cu amănuntul care intră sub incidența articolului 7a;
 - (c) detalii privind normele referitoare la conectare care reglementează relațiile dintre operatorii de sisteme de transport și consumatorii racordați la rețea;
 - (d) detalii despre normele privind interoperabilitatea;
 - (e) detalii despre normele privind schimburile comerciale de energie electrică;
 - (f) detalii despre normele privind energia de echilibrare și energia de rezervă care vizează consolidarea integrării piețelor de echilibrare și de rezervă;
 - (g) detalii despre normele privind stimulentele investiționale, inclusiv privind semnalele de localizare;
 - (h) detalii despre subiectele enumerate la articolul 2c alineatul (3).
4. În anexă sunt prezentate orientări privind gestionarea și alocarea capacității de transfer disponibile a interconectărilor dintre sisteme naționale.
5. Comisia poate adopta orientări cu privire la aspectele enumerate la alineatele (1)-(3). Comisia poate modifica orientările menționate la alineatul (4), în conformitate cu principiile prevăzute la articolele 5 și 6, în special în sensul includerii de orientări detaliate cu privire la aplicarea în practică a metodologiilor de alocare a capacității și în sensul garantării evoluției mecanismelor de management al congestiei într-un mod compatibil cu obiectivele pieței interne. După caz, în cursul acestor modificări, se stabilesc norme comune privind standardele minime de siguranță și de exploatare pentru utilizarea și exploatarea rețelei, astfel cum se prevede la articolul 5 alineatul (2).

Măsurile, care vizează modificarea anumitor elemente neesențiale din prezentul regulament, *inter alia* prin completarea acestuia, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 13 alineatul (2).

La adoptarea sau modificarea orientărilor, Comisia se asigură că acestea oferă nivelul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivele prezentului regulament și că nu depășesc ceea ce este necesar în acest scop.

La adoptarea sau modificarea orientărilor, Comisia indică acțiunile întreprinse în vederea conformității normelor în țările terțe, care fac parte integrantă din sistemul energetic european, cu orientările respective.

În momentul adoptării acestor orientări pentru prima dată, Comisia se asigură că acestea acoperă, într-un proiect unic de măsură, cel puțin punctele prevăzute la alineatul (1) literele (a) și (d) și la alineatul (2).”

(9) La articolul 13, alineatul (2) se înlocuiește cu următorul text:

„2. În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5a alineatele (1)-(4), precum și articolul 7 din Decizia 1999/468/CE, având în vedere dispozițiile articolului 8 din aceasta.”

Articolul 2

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, [...]

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele